

ПРАВИЛА
за
балансиране на пазара на природен газ

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тези правила се определят:

- (1) редът и начинът за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос, съгласуване с оператори на съседни преносни системи и потвърждаване на заявки за пренос от оператора на преносна система (оператора, ОПС) в точките на междусистемно свързване;
- (2) редът и начинът за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос и потвърждаване на заявки за пренос от оператора в трансгранични точки с трети държави и вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи;
- (3) условия и начин за общ обмен на данни с мрежовите ползватели във връзка с процеса на подаване на заявки и коригиращи заявки;
- (4) начинът на предоставяне на информация относно балансовия статус на мрежовите ползватели от страна на оператора на преносна система;
- (5) редът и начинът за използване на виртуална търговска точка за осъществяване на сделки с природен газ; подаване на уведомления за сделка;
- (6) разпределяне на предварителни и окончателни дисбаланси по ползватели, сетълмент и фактуриране на дисбаланси;
- (7) условията и начинът за извършване от оператора на физическо (оперативно, остатъчно) балансиране на газопреносните мрежи чрез използване на услуги по балансиране;
- (8) налагане на задължения за ползвателите в рамките на деня.

Чл. 2. Правилата са изготвени на основание чл. 12, ал. 8 от Правилата за търговия с природен газ (ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 04.08.2015 г.), в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26.03.2014 г. за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи, и във връзка с Доклад за прилагане на временни мерки по Регламента, одобрен с Решение на КЕВР № ВМ-1 от 29.09.2015 г.

Чл. 3. Правилата имат за цел създаването на режим на балансиране при временни мерки съгласно одобрения Доклад, при който:

- (1) баланссьорът извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден. Балансьорът купува и продава природен газ за балансиране, за да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи;

(2) операторът на преносната система е отговорен за физическото балансиране на системата, което представлява съвкупност от дейности, чрез които се осигурява ефективното функциониране на преносната мрежа в реално време, така че по всяко време урежда преноса на газ от входните точки на преносната мрежа до изходните, с оглед преносната система да се експлоатира ефективно, безопасно и по недискриминационен начин за всички мрежови ползватели. Физическото балансиране включва дейности, свързани с физическо компенсиране на търговски дисбаланси (остатъчно балансиране на търговски дисбаланси) и дейности, свързани с осигуряване на оперативния интегритет на мрежата (оперативни мерки). Физическото балансиране на мрежата е функция на търговското балансиране;

(3) мрежовите ползватели са отговорни за осигуряването на баланс между входящите и изходящите потоци в своя балансов портфейл. За допуснатите от мрежовите ползватели дневни дисбаланси се заплаща такса. За да намалят размера на своя дисбаланс, мрежовите ползватели могат да търгуват с газ на виртуална търговска точка;

(4) отразени са действителните нужди на системата, като се отчитат наличните ресурси на оператора и мрежовите ползватели са стимулирани да балансират ефективно своите балансови портфейли;

(5) въвежда се финансово изчистване на възникналите дневни дисбаланси на ползвателите, като се използва толеранс;

(6) остатъчното балансиране се изпълнява чрез действия за балансиране от оператора;

(7) операторът изпълнява задълженията си да осигурява необходимата информация на мрежовите ползватели, за да имат възможност за предприемане на коригиращи действия за промяна на потока в рамките на деня, с цел ефективно управление на риска, свързан с режима на балансиране.

Чл. 4. Правилата се прилагат по отношение на балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Р. България – национална балансова зона и транзитна балансова зона.

Глава втора

ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВКИ И КОРИГИРАЩИ ЗАЯВКИ ЗА ПРЕНОС В ТОЧКИТЕ НА МЕЖДУСИСТЕМНО СВЪРЗВАНЕ

Чл. 5. Заявките и коригиращите заявки в точките на междусистемно свързване съдържат най-малко следните данни:

(1) точката на междусистемно свързване;

(2) посоката на газовия поток;

(3) идентификационните данни на мрежовия ползвател или на балансовия му портфейл;

(4) идентификационните данни на контрагента на мрежовия ползвател или на балансовия портфейл на този контрагент;

(5) началния и крайния час на газовия поток, за който е подадена дневна заявка или дневна коригираща заявка (началото и края на газов ден D при дневна заявка и дневна коригираща заявка);

(6) газов ден D, за който се отнася заявката;

(7) количеството газ, за което се заявява от мрежовия ползвател за пренос през газов ден D.

Чл. 6. Редът за подаване на дневни заявки е съгласно процедурата, както следва:

(1) мрежовите ползватели имат правото да подават до оператора дневна заявка за газов ден D не по-късно от 15,00 ч. в газов ден D-1;

(2) операторът взема предвид последната дневна заявка, която е получил от ползвателя преди 15,00 ч. в газов ден D-1;

(3) срокът за обработване на дневна заявка е от 15,00 ч. до 17,00 ч. в газов ден D-1. В този срок операторът изпраща съобщението за потвърдените количества до ползвателя;

(4) при липса на действителна заявка, подадена от ползвателя до 15,00 ч., съответните съседни оператори на преносни системи прилагат правилото за подаване на заявки по подразбиране (последно потвърдена заявка или нула), което е договорено между операторите на преносни системи в Споразумение за междусистемно свързване.

Чл. 7. Редът за подаване на дневни коригиращи заявки е съгласно процедурата, както следва:

(1) ползвателите имат право да подават дневни коригиращи заявки в срока за подаване на коригиращи заявки, който започва в 17,00 ч. в газов ден D-1 и изтича три часа преди края на газов ден D. Операторът започва цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки за газов ден D в началото на всеки час в рамките на този срок, като първият цикъл за обработване започва в 18,00 ч. в газов ден D-1

(2) във всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки операторът взема предвид последната коригираща заявка, която е получил от ползвателя преди началото на цикъла;

(3) операторът изпраща съобщението за потвърдените дневни количества до ползвателя след прилагане на процедурата по чл. 9, в срок до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки. (4) за целите на изчисленията за одобряване на заявката се приема, че количествата, заявени за пренос до края на газов ден D са равномерно разпределени за всеки час до края на газов ден D;

Чл. 8. Редът и условията за отхвърляне на дневни заявки и дневни коригиращи заявки или промяна на заявеното количество газ са, както следва:

(1) операторът може да отхвърли дневна заявка или дневна коригираща заявка — до два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка, в следните случаи:

а) когато не отговаря на изискванията по отношение на съдържанието ѝ по чл. 5;

б) когато е подадена от друго лице, което не е мрежови ползвател;

в) приемането на дневната заявка или дневната коригираща заявка би довело до отрицателни заявениколичества за оставащото време от газовия ден;

г) заявката надвишава разпределения капацитет на ползвателя;

(2) операторът може да отхвърли дневна коригираща заявка до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки, когато тя надвишава разпределения капацитет на ползвателя за оставащите часове, освен ако тази дневна коригираща заявка се подава за заявяване на прекъсваем капацитет, когато такъв се предлага от оператора;

(3) операторът може да отхвърли дневна коригираща заявка до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки, когато тя не отговаря на наложените от оператора задължения в рамките на деня за ползвателите съгласно Глава девета на настоящите Правила;

(4) операторът не може да отхвърли дневна заявка или дневна коригираща заявка на ползвател на мрежата, само защото предвидените входящи количества на този ползвател на мрежата не са равни на предвидените му изходящи количества;

(5) когато дневна коригираща заявка бъде отхвърлена, операторът използва последното потвърдено количество на ползвателя на мрежата;

(6) операторът може да променя заявка и коригираща заявка, само при извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата. Операторът на преносната система уведомява Националния регулаторен орган и ползвателите за всяко предприето такова действие.

Чл. 9. Процесът на съгласуване на дневните заявки и дневните коригиращи заявки за точките на междусистемно свързване, който се извършва с операторите на съседни преносни системи е, както следва:

(1) в случай, че операторите не са се съгласили на други условия в Споразумението им за междусистемно свързване, заявките и коригиращите заявки се управляват от двата съседни оператора в точките на междусистемно свързване в съответствие със следните основни правила:

а) при сравняване на заявките, подадени към двата оператора се прилага правилото за одобряване на по-малкото от двете количества (lesser rule);

б) операторът, под чийто контрол е оборудването за управление на потока, изпълнява ролята на съгласуващ оператор на преносна система, а другият оператор изпълнява ролята на инициращ процеса оператор;

в) операторите вземат предвид всяко временно намаляване на капацитета от едната или от двете страни на точката на междусистемно свързване;

(2) операторите изпълняват процеса на съгласуване, състоящ се от следните последователни стъпки:

а) инициращият оператор изчислява и изпраща обработената заявка за количества газ („обработените количества“, „processed quantities“) на съгласуващия оператор до четиридесет и пет минути от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка;

б) съгласуващият оператор изчислява и изпраща потвърдените количества газ на инициращия оператор до деветдесет минути от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка;

в) двата оператора изпращат потвърдените количества газ на ползвателите на мрежата и изготвят график за газовия поток през точката на междусистемно свързване до два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

(3) Подготвителният период (lead time) за изпълнение на заявка или коригираща заявка от оператора е два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка, съответно от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

Глава трета

ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВКИ И КОРИГИРАЩИ ЗАЯВКИ ЗА ПРЕНОС В ТРАНСГРАНИЧНИ ТОЧКИ С ТРЕТИ ДЪРЖАВИ И ВЪТРЕШНИ ВХОДНИ И ИЗХОДНИ ТОЧКИ НА ГАЗОПРЕНОСНИТЕ МРЕЖИ

Чл. 10. Заявките и коригиращите заявки в трансграничните точки с трети държави и изходните точки към потребители в страната съдържат най-малко следните данни:

- (1) точката от мрежата;
- (2) посоката на газовия поток;
- (3) идентификационните данни на мрежовия ползвател или на балансовия му портфейл;
- (4) началния и крайния час на газовия поток, за който е подадена дневна заявка или дневна коригираща заявка (началото и края на газов ден D при дневна заявка и дневна коригираща заявка);
- (5) газов ден D, за който се отнася заявката;
- (6) количеството газ, за което се заявява от мрежовия ползвател за пренос през газов ден D.

Чл.11. Редът за подаване на дневни заявки е съгласно процедурата, както следва:

- (1) мрежовите ползватели имат правото да подават до оператора дневна заявка за газов ден D не по-късно от 15,00 ч. в газов ден D-1;
- (2) операторът взема предвид последната дневна заявка, която е получил от ползвателя преди 15,00 ч. в газов ден D-1;
- (3) срокът за обработване на дневна заявка е от 15,00 ч. до 17,00 ч. в газов ден D-1. В този срок операторът изпраща съобщението за потвърдените количества до ползвателя;
- (4) при липса на действителна заявка, подадена от ползвателя до 15,00 ч., операторът прилага правилото за подаване на заявки по подразбиране "последно потвърдена заявка".

Чл. 12. Редът за подаване на дневни коригиращи заявки е съгласно процедурата, както следва:

- (1) ползвателите имат право да подават дневни коригиращи заявки в срока за подаване на коригиращи заявки, който започва в 17,00 ч. в газов ден D-1 и изтича три часа преди края на газов ден D. Операторът започва цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки за газов ден D в началото на всеки час в рамките на този срок, като първият цикъл за обработване започва в 18,00 ч. в газов ден D-1;
- (2) във всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки операторът взема предвид последната коригираща заявка, която е получил от ползвателя преди началото на цикъла;
- (3) операторът изпраща съобщението за потвърдените дневни количества до ползвателя след прилагане на процедурата по чл. 9 в срок до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки.
- (4) за целите на изчисленията за одобряване на заявката се приема, че количествата, заявени за пренос до края на газоден D са равномерно разпределени за всеки час;

Чл. 13. Редът и условията за отхвърляне на дневни заявки и дневни коригиращи заявки или промяна на заявеното количество газ са, както следва:

(1) операторът може да отхвърли дневна заявка или дневна коригираща заявка — до два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на дневна коригираща заявка, в следните случаи:

- а) когато не отговаря на изискванията по отношение на съдържанието ѝ по чл. 5;
- б) когато е подадена от друго лице, което не е мрежови ползвател;
- в) приемането на дневната заявка или дневната коригираща заявка би довело до отрицателни заявени количества за оставащото време от газовия ден;
- г) заявката надвишава разпределения капацитет на ползвателя;

(2) операторът може да отхвърли дневна коригираща заявка - до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки, когато тя надвишава разпределения капацитет на ползвателя за оставащите часове, освен ако тази дневна коригираща заявка се подава за заявяване на прекъсваем капацитет, когато такъв се предлага от оператора;

(3) операторът може да отхвърли дневна коригираща заявка до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на дневни коригиращи заявки, когато тя не отговаря на наложените от оператора задължения в рамките на деня за ползвателите съгласно Глава девета на настоящите Правила;

(4) когато дневна коригираща заявка бъде отхвърлена, операторът използва последното потвърдено количество на ползвателя на мрежата;

(5) операторът може да променя количеството газ, заявено със заявка и коригираща заявка, само при извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата. Операторът на преносната система уведомява Националния регулаторен орган и ползвателите за всяко предприето такова действие.

Чл. 14. (1) Операторът изпраща потвърдените количества газ на ползвателите на мрежата и изготвя график за газовия поток за съответната точка до два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

(2) Подготвителният период (lead time) за изпълнение на заявка или коригираща заявка от оператора е два часа от началото на срока за обработване на дневна заявка, съответно от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

Глава четвърта

ОБЩ ОБМЕН НА ДАННИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ

Чл. 15. За комуникация в процеса на подаване, обработване, и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки операторът въвежда и използва поне един от следните видове обмен на данни:

(1) основан на документи обмен на данни: данните се помещават във файлове, които се обменят автоматично между съответните информационни системи;

(2) интерактивен обмен на данни: данните се обменят в диалогов режим чрез уеб-базирано приложение посредством браузър.

Чл. 16. Общите решения за обмен на данни се състоят от протокола, формата на данните и мрежата. За всеки от видовете обмен на данни, се използват следните общи решения за обмен на данни:

(1) за основания на документи обмен на данни:

а) протокол: AS2/AS4;

б) формат на данните: Edig@s-XML

в) за интегрирания обмен на данни:

г) протокол: HTTP/S-SOAP;

д) формат на данните: Edig@s-XML

(2) Протоколът за интерактивен обмен на данни е HTTP/S. За всички видове обмен на данни, мрежата е интернет.

Глава пета

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО БАЛАНСОВИЯ СТАТУС НА МРЕЖОВИТЕ ПОЛЗВАТЕЛИ

Чл. 17. С цел осигуряване на възможност за всеки ползвател да предприема необходимите действия за коригиране на газовите си потоци за постигане на съответствие между количествата природен газ, които подава в газопреносната мрежа, и количествата, които изтегля от мрежата през съответния ден, така че да минимизира дисбаланса си и необходимостта от предприемане на действия по физическо (остатъчно) балансиране, операторът осигурява навременна и надеждна информация относно балансвия статус на ползвателите;

Чл. 18. За осъществяване на комуникация с ползвателите, операторът на преносната мрежа разработва и използва уеб-базиран клиентски портал - платформа за публикуване на данни и обмен на информация с мрежови ползватели;

Чл. 19. Ползвателите на мрежата са длъжни да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с оператора на преносната мрежа;

Чл. 20. Операторът прилага схема за предоставяне на информация за входящите и изходящите количества на ползвателя на мрежата за газовия ден, при която:

(1) По отношение на измерваните в рамките на деня входящи и изходящи количества от и към зоната за балансиране в случаите, когато разпределеното количество на ползвателя на мрежата е равно на потвърденото, операторът на преносната система не е задължен да предоставя друга информация освен сведенията за потвърденото количество;

(2) Във всички останали случаи, за ежедневно и неежедневно измервани входящи и изходящи количества, в газов ден D операторът на преносната система предоставя на ползвателите на мрежата най-малко два пъти на ден актуализирани сведения за разпределената им част от измерените потоци най-малко за общите измервани входящи и изходящи количества, като всяко актуализирано сведение се отнася до газовите потоци от началото на газов ден D;

(3) Всяка актуализирана информация се предоставя в срок до два часа от края на последния час на газовите потоци;

(4) Не по-късно от 13,00 часа на газов ден D+1 операторът на преносната система предоставя на всеки ползвател на мрежата информация за разпределените му предварителни входящи и изходящи количества за газов ден D и за предварителния размер на дневния му дисбаланс;

(5) Във връзка с прилагането на временни мерки по членове 47 — 51 от Регламент (ЕС) 312/2014, операторът на преносната система предоставя на всеки ползвател на мрежата информация за разпределените му крайни входящи и изходящи количества и за крайния размер на дневния дисбаланс до 17,00 часа на 4-то число от месеца, следващ отчетния.

Глава шеста

ВИРТУАЛНА ТЪРГОВСКА ТОЧКА. УВЕДОМЛЕНИЯ ЗА СДЕЛКА

Чл. 21. Операторът на газопреносната система въвежда и поддържа виртуална търговска точка (VTP) за балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Р. България – национална балансова зона и транзитна балансова зона.

Чл. 22. Ползвателите на мрежата и търговците на природен газ могат да продават и купуват природен газ, използвайки виртуалната търговска точка за съответната балансова зона, в т. ч. с цел минимизиране на дисбалансите по своите балансови сметки.

Чл. 23. При необходимост от предприемане на балансиращи действия от страна на оператора, той също може да търгува природен газ на виртуалната търговска точка.

Чл. 24. Сделките за покупка и продажба на природен газ във виртуалната търговска точка са по свободно договорени между страните цени.

Чл. 25. (1) Сключването на договор за участие на VTP между оператора от една страна и ползвателите и търговците от друга, дава право на ползвателите и търговците да търгуват на виртуалната търговска точка като регистрирани ползватели и да подават уведомления за смяна на собствеността на газа до оператора;

(2) Договорите за участие на VTP, които операторът сключва с ползвателите на мрежата и с търговците на природен газ, се публикуват от оператора и съдържат най-малко следното:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;
2. начин на определяне на цените при сделките на VTP;
3. цена за участие, срокове и начин на фактуриране и плащане;
4. условия, ред и срокове за оперативен обмен на информация за сключване на сделките на VTP;
5. санкции при неизпълнение задължения на страните по договорите.

(3) Операторът публикува на своята интернет страница най-малко следната информация за виртуалната търговска точка:

1. списък на регистрираните участници с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрация и данни за статуса;
2. общия брой на извършените сделки с природен газ за балансиране за газовия месец не по-късно от 10-о число на следващия газов месец;

3. обема на физически закупения и продаден природен газ за балансиране на виртуалната търговска точка.

(4) Операторът е длъжен да актуализира информацията по ал. 4.

Чл. 26. Редът и начинът за подаване на уведомления за сделка до оператора е, както следва:

(1) прехвърлянето на собствеността на газа между две балансови портфолия на регистрирани ползватели на VTP в рамките на една зона за балансиране се извършва чрез подаване на уведомления за сделка за продажба и за сделка за покупка, подавани до оператора на преносната система за съответния газов ден – за ден напред или в рамките на газовия ден;

(2) графикът за подаване, оттегляне и изменение на уведомленията за сделка се определя от оператора на преносната система и се публикува на интернет-страницата му;

(3) времето за обработка на уведомленията за сделка от оператора е до два часа;

(4) Всяко уведомление за сделка на VTP трябва да съдържа най-малко следните данни:

1. сделка ID (уникален номер);
2. газовия ден, за който се търгува газа;
3. контрагенти (кодове)/съответните балансови портфолия;
4. дата и час на сключване на сделката;
5. тип сделка (покупка/продажба);
6. количество [....] KWh, куб. м.;
7. цена, по която е извършена сделката, лв.

(5) Ако операторът на преносната система получи съответстващ набор от уведомления за сделка за покупки и сделки за продажба и ако количествата по уведомленията са равни, той разпределя количествата по уведомленията по съответните портфолия:

а) като изходящо количество за балансовия портфейл на ползвателя, подаващ уведомлението за сделка за продажба;

б) като входящо количество за балансовия портфейл на ползвателя на мрежата, подаващ уведомлението за сделка за покупка;

(6) Когато количествата по уведомленията не са равни, операторът на преносната система разпределя по-ниското от двете посочени количества в уведомленията за сделка;

(7) всеки регистриран ползвател на VTP може да подаде уведомление за сделка в газов ден, независимо дали е подал заявка за пренос на входни и изходни точки за същия газов ден;

(8) Количеството, посочено в уведомлението за сделка следва да бъде включено в дневната заявка или дневната коригираща заявка.

Глава седма

РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА ДИСБАЛАНСИ ПО ПОЛЗВАТЕЛИ. СЕТЪЛМЕНТ И ФАКТУРИРАНЕ НА ДИСБАЛАНСИ

Чл. 27. Балансьорът предоставя информация на уеб-базирания клиентски портал по отношение на статуса на балансиращата сметка на ползвателите за газов ден D на ниво оперативна информация съгласно чл. 20 с цел да предприемат навременни корективни действия, а именно да подадат коригиращи заявки или да сключат сделка за прехвърляне собствеността на газа на VTP за минимизиране на дисбаланса си за съответния ден;

Чл. 28. За всеки газов ден D, предварително определено дневното количество дисбаланс ($\Delta_{\text{пр}}$), разпределено на мрежов ползвател се изчислява от балансъора, на следващия ден D+1, чрез изваждане на предварително разпределените количества, изтеглени на изходни точки от мрежовия ползвател от предварително разпределените количества, подадени на входни точки за газовия ден D от същия мрежов ползвател по следната формула:

$$\Delta_{\text{пр}} = Q_{\text{пр}}^{\text{вх}} - Q_{\text{пр}}^{\text{изх}}$$

където:

$Q_{\text{пр}}^{\text{вх}}$ - сума от предварително разпределените количества на мрежовия ползвател на всички входни точки в балансовия му портфейл през газовия ден D;

$Q_{\text{пр}}^{\text{изх}}$ - сума от предварително разпределените количества природен газ на мрежовия ползвател на всички изходни точки в балансовия му портфейл през газов ден D;

Чл. 29. Балансьорът уведомява всеки мрежов ползвател за предварителния дневен дисбаланс за ден D, не по-късно от 13:00 часа на газов ден D+1.

Чл. 30. (1) По всяко време между 13:00 часа на D+1 и 13:00 часа на четвъртия ден в месеца, следващ месеца на отчетния ден (M+1), предварителния дневен дисбаланс на мрежовия ползвател за всеки газов ден от месеца може да бъде променен в резултат на промяна на предварително разпределените дневни количества на входни и изходни точки от балансовия портфейл на ползвателя за съответния газов ден. Причини за промяна на предварително разпределените количества могат да бъдат грешки в ИТ - рутинни процедури, отчитане на протоколи за разпределение на количествата между ползватели на входни и изходни точки, човешка грешка или открити отклонения в показанията на уредите за търговско измерване от допустимия диапазон на точност.

(2) На всеки мрежов ползвател се определят от балансъора окончателен дисбаланс за всеки газов ден на предходния месец, след като се направят окончателните разпределения на входните и изходни количества за съответния ден по формулата:

$$\Delta_{\text{кр}} = Q_{\text{кр}}^{\text{вх}} - Q_{\text{кр}}^{\text{изх}}$$

където:

1. $Q_{\text{кр}}^{\text{вх}}$ - сума на окончателно разпределени количества на входни точки на мрежовия ползвател по отношение на газовия ден D – определена по формулата:

$$Q_{\text{кр}}^{\text{вх}} = Q_{\text{пр}}^{\text{вх}} + q^{\text{вх}}$$

$Q_{\text{пр}}^{\text{вх}}$ - сума от предварително разпределените количества на мрежовия ползвател на всички входни точки в балансовия му портфейл за газовия ден D;

$q^{\text{вх}}$ - корекция в разпределените дневни количества на входни точки след проведена процедура по преразпределение (положителна или отрицателна) за газовия ден D.

2. $Q_{кр}^{изх}$ - сума на окончателно разпределени количества на изходни точки на мрежовия ползвател по отношение на газовия ден D – определена по формулата:

$$Q_{кр}^{изх} = Q_{пр}^{изх} + q^{изх}$$

$Q_{пр}^{изх}$ - сума от начално разпределените количества на мрежовия ползвател на всички изходни точки в балансовия му портфейл за газовия ден D;

$q^{изх}$ - корекция в разпределените дневни количества на изходни точки след проведена процедура по преразпределение (положителна или отрицателна) за газовия ден D.

Чл. 31. (1) Балансьорът съобщава на мрежовия ползвател информация за крайния размер на дневния дисбаланс, веднага щом е възможно, но не по-късно от 17,00 часа на 4-то число от месеца, следващ отчетния.

(2) Ако предварително определените дневни дисбаланси и крайните дневни дисбаланси, разпределени на мрежовия ползвател за всеки газов ден са различни, изчислените дневни такси дисбаланс се преизчисляват с база за изчисление определените окончателни дневни дисбаланси.

Чл. 32. (1) Всички дневни дисбаланси подлежат на финансово изчистване от/към балансовата сметка на съответния ползвател;

(2) Натрупаните по финансовата сметка такси за дисбаланс се изчистват към/от мрежовите ползватели на месечна база. При отрицателно салдо на финансовата сметка за месеца балансьорът издава фактура на мрежовия ползвател за натрупаната сума, а при положително салдо на финансовата сметка за месеца мрежовия ползвател издава фактура за натрупаното салдо, по реда на Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс по чл. 11, ал. 3 от Правилата за търговия с природен газ. В началото на всеки месец финансовата сметка се нулира, като в нея започват да се натрупват дневните такси за дисбаланс за новия месец.

Глава осма

ОПЕРАТИВНО БАЛАНСИРАНЕ

Чл. 33. Оперативното балансиране на газопреносната мрежа е физическо компенсирание на разликите между общите количества природен газ, доставени на входните точки на газопреносната мрежа, и общите количества природен газ, изтеглени от газопреносната мрежа за същия период. Операторът на газопреносната мрежа предприема действия за промяна на входящите или изходящите количества природен газ с цел да поддържа газопреносната мрежа в експлоатационните ѝ граници.

Чл. 34. Физически дисбаланс на газопреносната мрежа е налице, когато общите входящи в мрежата количества природен газ, подадени от всички ползватели, се различават от общите изходящи количества от мрежата през съответния ден.

Чл. 35. При наличие на физически дисбаланс на мрежата, за поддържане на преносната мрежа в експлоатационните ѝ граници, операторът извършва действия за балансиране:

(1) сключва краткосрочни (за ден напред и в рамките на деня) сделки за прехвърляне собствеността на природен газ с другите участници на пазара за балансиране

посредством VTR; сделките се сключват при най-ниска предложена цена при покупка и най-висока при продажба;

(2) съхранява и/или използва количества природен газ в газопреносната мрежа (лайнпек);

(3) съхранява и/или използва количества природен газ във/от съоръжение за съхранение на природен газ;

(4) използва услуги по балансиране, като има правото да сключва договори за доставка на газ на вход на газопреносната мрежа с максимален срок на действие 1 година. Договорите могат да бъдат сключвани след провеждане на прозрачна, недискриминационна и пазарно основана процедура съобразно максималния размер на възможните дисбаланси на природен газ в газопреносната мрежа. Операторът ежегодно анализира използването на услуги по балансиране в сравнение с използването на краткосрочни продукти на VTR, и публикува данни за извършените от него процедури за услуги по балансиране.

Чл. 36. В случай на обективна невъзможност оператора да предприеме действия за балансиране по чл. 35 и кумулативният дисбаланс на газопреносната мрежа надвиши определена от оператора граница, което води до невъзможност да се балансира физически преносната система и/или се застраши целостта и безопасната ѝ експлоатация, операторът предприема действия съобразно раздел VI от "Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи" и/или Наредба № 10 от 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ.

Глава девета

ЗАДЪЛЖЕНИЯ В РАМКИТЕ НА ДЕНЯ

Чл. 37. Операторът на преносна система може да налага на ползвателите задължения в рамките на деня, за да стимулира ползвателите на мрежата да управляват салдото по баланса си в рамките на деня с цел гарантиране на целостта на преносната си мрежа и минимизиране на необходимостта от извършване на действия за балансиране от оператора.

Чл. 38. Операторът въвежда задължения в рамките на деня за входните и изходните точки на националната и транзитната балансови зони, с цел установяване на стабилен режим на управление на газовите потоци, при който не се застрашава целостта и безопасната експлоатация на системата, както следва:

(1) ползвателите на мрежата могат да подават дневни коригиращи заявки, в които заявените за пренос количества за газов ден D се различават с не повече от $\pm 15\%$ от потвърдената през газов ден D-1 дневна заявка;

(2) ползвателите на мрежата могат да подават дневни коригиращи заявки, в които заявените за пренос количества за газов ден D се различават с не повече от $\pm 3\%$ от последната потвърдена дневна коригираща заявка;

(3) Операторът има право да отхвърля дневни коригиращи заявки, които не отговарят на ограниченията по ал. 1 и ал. 2.

Чл. 39. Операторът на преносна система предоставя необходимата информация на ползвателите на мрежата с цел да им осигури възможност да управляват риска, свързан с балансовото им салдо в рамките на деня.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тези Правила:

1. **Дисбаланс** е разликата между количествата природен газ, разпределени на мрежовия ползвател на входните точки на преносната мрежа и количествата природен газ, разпределени на мрежовия ползвател на изходните точки на мрежата за съответния газов ден, като се вземе предвид газът за оперативни нужди и сделките, сключени във виртуална търговска точка. Дисбалансът може да има положителен и отрицателен знак. Количествата на дневния дисбаланс се изразяват в KWh или m³;
2. **Цикъл за обработване на коригираща заявка** е процесът, който се извършва от оператора на преносната система и с който той предава на ползвател на мрежата съобщението за потвърдените количества. Цикълът на обработване на коригираща заявка започва в началото на първия кръгъл час след получаване на коригираща заявка;
3. **Подготвителен период (lead time)** е период от два часа с начало първия кръгъл час след получаване на заявката, след изтичането на който започва действителното изпълнение на заявката.
4. **Толеранс** е максималния допустим диапазон на дисбаланс, в рамките на който се прилага специален режим на определяне на дневната такса за дисбаланс. Толерансът се определя в размер до $\pm 5\%$ от максималния резервиран изходен капацитет за деня от портфейла на ползвателя;
5. **Балансова сметка** е сметка, която се води за всеки отделен ползвател на газопреносната мрежа, в която се натрупва произведенията от ежедневните количества на дисбаланс (положителен или отрицателен), подлежащи на финансово изчистване към края на газовия ден, и валидната за съответния газов ден цена за природния газ за балансиране (в и извън определения толеранс);
6. **Виртуална търговска точка (VTP)** е нефизическа точка, чрез която регистрираните ползватели на виртуалната точка могат да прехвърлят помежду си собствеността на природния газ;
7. **Регистрирани ползватели на Виртуална търговска точка** са ползватели на мрежата, притежаващи капацитет за пренос и търговци на природен газ, които имат сключен договор за участие на виртуалната търговска точка с оператора;
8. **Такса за дисбаланс** е парична сума, калкулирана на дневна база, която ползвателят на мрежата плаща или получава в зависимост от размера на своя дневен дисбаланс;
9. **Балансов портфейл** е съвкупността от входящите и изходящите количества на даден ползвател на мрежата;
10. **Газов ден** е период от двадесет и четири (24) часа, който започва в 07:00 ч. местно време (София) на съответния ден. Текущия газов ден се обозначава като D. Предишния газов ден се обозначава като D – 1;
11. **Газов Месец** е период от двадесет и осем (28) до тридесет и един (31) газова дни, започващ и завършващ в един и същ пореден ден от месец в 7:00 местно време

(София). Текущия газов месец се обозначава като М. Следващият газов месец е обозначава като М +1;

12. **Мрежов ползвател** е всяко физическо или юридическо лице, регистрирано, от оператора като ползвател на преносна мрежа, което възнамерява да използва услугите по преноса;

13. **Входна точка** е физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за приемане на природен газ;

14. **Изходна точка** е физическа точка от газопреносната мрежа, състояща се от един или няколко пункта за предаване на природен газ;

15. **Зона за балансиране** е входно-изходна система, по отношение на която важи специален режим за балансиране;

16. **Потвърдено количество** е количеството газ, за което оператор на преносна система е потвърдил, че по график е планирано или препланирано да бъде пренесено в газов ден D;

17. **Количество по уведомление за сделка** е количеството газ, предавано между оператор на преносна система и ползвател или ползватели на мрежата или между балансови портфолия, според случая;

18. **Разпределено количество** е количеството газ, което е записано на даден ползвател на мрежата от оператор на преносна система като входящо или изходящо количество, изразено в kWh;

19. **Действие за балансиране** е действие, което се предприема от оператора на преносната система за промяна на входящите или изходящите потоци в или от преносната мрежа, с изключение на действията, свързани с газ, който не е отчетен като изтеглен от системата, и газ, използван от оператора на преносната система с цел експлоатация на системата;

20. **Услуга по балансиране** е услуга, която се предоставя на оператор на преносна система по договор за газ, необходим за посрещане на краткосрочните колебания на търсенето и предлагането на газ, и която не е краткосрочен стандартизиран продукт;

21. **Схема за предоставяне на информация** е схема, при която информацията за ежедневно и неежедневно измерваните изходящи количества се основава на разпределяне на измерените потоци през газовия ден, съгласно Вариант 1 на схемите по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26.03.2014 г. за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

22. **Задължение в рамките на деня** е набор от правила относно входящите и изходящите количества на ползвателите на мрежата в рамките на газовия ден, наложени от оператор на преносна система спрямо ползвателите на мрежата съгласно Глава V – Задължения в рамките на деня, от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26.03.2014 г. за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Настоящите Правила са приети от КЕВР с решение №отпо предложение на „Булгартрансгаз“ в качеството му на оператор на газопреносната система и балансър на пазара на природен газ, на основание чл. 12. , ал. 8 от Правила за търговия с природен газ и в съответствие с

изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейският парламент и на Съвета относно общите правила на вътрешния пазар на природен газ и изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 г на Комисията за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

§ 3. Правилата могат да бъдат изменени по инициатива на КЕВР или по предложение на оператора/балансьора. Измененията в Правилата влизат в сила след одобрението им от КЕВР по реда на действащото законодателство, като до този момент се прилагат последните одобрени от КЕВР Правилата.

§ 4. Настоящите Правила влизат в сила от деня на обнародването им в "Държавен вестник".